

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI U OSIJEKU

Sveučilišni preddiplomski studij Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja

Hana Per

**AKTIVNOSTI DJECE U IZVANVRTIČKOM
KONTEKSTU**

ZAVRŠNI RAD

Osijek, 2017.

SVEUČILIŠTE J. J. STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI U OSIJEKU

Sveučilišni preddiplomski studij Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja

**AKTIVNOSTI DJECE U IZVANVRTIČKOM
KONTEKSTU**

ZAVRŠNI RAD

Predmet: Integrirani predškolski kurikulum

Mentor: prof.dr.sc. Stanislava Irović

Sumentor: dr.sc. Tijana Borovac, viša asistentica

Studentica: Hana Per

Matični broj: 2705

Osijek, srpanj 2017.

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	II
1. UVOD	1
2. SLOBODNO VRIJEME	2
2.1. SLOBODNO VRIJEME DJETETA.....	2
2.2. SLOBODNO VRIJEME U OBITELJI	4
3. IZVANVRTIĆKE SLOBODNE AKTIVNOSTI.....	6
3.1. KLASIFIKACIJA SLOBODNIH AKTIVNOSTI	6
3.2. ORGANIZIRANE SLOBODNE AKTIVNOSTI.....	7
4. METODOLOGIJA ISTRAŽIVAČKOG RADA	9
5. REZULTATI I RASPRAVA	10
6. ZAKLJUČAK	16
7. LITERATURA.....	17
8. PRILOZI.....	18

SAŽETAK

Slobodno vrijeme je područje različitih aktivnosti s bogatim odgojno-obrazovnim potencijalom. Izvanvrtičke slobodne aktivnosti potiču dječji socijalni razvoj, omogućuju djeci prostor za vježbu i stjecanje novih vještina, te su djeci najčešće zabavne. U organiziranju slobodnih aktivnosti se nameće vrlo odgovorna, ali kreativna mogućnost organizacije, gdje roditelj, uglavnom voditelj slobodne aktivnosti prihvaća ulogu pedagoga, u zamjenu za djetetove odgojiteljice iz vrtića. Radom se želi staviti naglasak na važnost samostalnog biranja slobodnih aktivnosti djece. Cilj ovog istraživanja je utvrditi kojim se izvanvrtičkim aktivnostima djeca bave, da li su roditelji inicijatori tih aktivnosti ili sama djeca, imaju li slobodne aktivnosti pozitivan učinak na dijete, te koliko vremena djeca provode s roditeljima.. U istraživanju je korišten upitnik sudjelovalo 30 roditelja s područja grada Osijeka

Ključne riječi: *slobodno vrijeme, izvanvrtičke aktivnosti, djeca, roditelji*

1. UVOD

Postoje mnogi radovi koji govore o slobodnim aktivnostima koje zapravo imaju funkciju zabave, razvijanja osobnosti i kreativnosti. Također, istraživanja govore da slobodne aktivnosti podrazumijevaju stvaranje i osiguravanje učinkovitih mogućnosti za ostvarenje željenoga cilja. Neki se teoretičari slažu da je to vremenski interval koji je oslobođen svake obveze u kojemu osoba pokušava razviti svoje sposobnosti, dok ostali smatraju da je to vrijeme oslobođeno od organiziranog rada, navode autorice Mlinarević, Brus-Nemet (2012). Odlasci na igralište u slobodno vrijeme djeci danas sve više zamjenjuju strukturirane izvanvrtičke aktivnosti. Umjesto u park, djeca odlaze na aktivnosti gdje umjesto igre koju sami stvaraju, postoji barem jedna odrasla osoba koja ih nadzire i stalno upućuje na pravila. Pri tome se može bitno osiromašiti dječja spontanost, kreativnost i mašta. Premda razne dodatne aktivnosti mogu pružiti mnoga uzbuđenja i potaknuti razvoj određenih djetetovih sposobnosti, preveliki broj takvih aktivnosti onemogućuje djetetu da se zadubljuje u svaku od njih, da zaista razvije određene vještine, te može imati poteškoće u savladavanju svih zahtjeva koji su postavljeni pred njega.

Prije uključivanja djeteta u aktivnosti, roditelji trebaju razmisliti o tome koliko je u redu da dijete boravi izvan kuće, a da pri tome ne bude pod stresom i da postoji "slobodan prostor" za provođenje kvalitetnog obiteljskog vremena. Kada bi se dijete trebalo uključiti u dodatne aktivnosti, ovisi o djetetovim mogućnostima održavanja pažnje i iskazanom interesu, pa djetetove godine ne trebaju biti presudne. Dijete mora imati vremena za opuštanje, nestrukturiranu igru, istraživanje, boravak s obitelji, vrijeme za čitanje ili da mu se čita, vrijeme da se druži s prijateljima. Premda izvanvrtičke aktivnosti potiču emocionalni i socijalni razvoj djeteta, važno je da dijete sudjeluje u tim aktivnostima zato što to želi, a ne zato što je to dobro za njegov razvoj. Ako dobije poruku od roditelja da je važno da ide na aktivnosti, tada dijete dobiva poruku da su aktivnosti same po sebi važne, a ne kako se dijete osjeća ili što misli o tim aktivnostima.

Zadatak odgojitelja i roditelja je da djecu stalno, spontano, nenametljivo, prijateljski i dobronamjerno usmjeravaju, potiču na korištenje pozitivnih i korisnih aktivnosti slobodnog vremena, da ih poučavaju, odgajaju i u njima razvijaju trajnu naviku kulturnog provođenja vremena.

2. SLOBODNO VRIJEME

Slobodno vrijeme je vrijeme koje pojedinac ima na raspolaganju bez ikakve obveze i prilika za ostvarenje čovjekove slobode i osobnog razvoja. To je vrijeme također osnovni preduvjet za brojne aktivnosti koje jačaju tijelo i duh, te poboljšavaju društveni život. Nadalje, to je dio čovjekova života kojeg koristi za odmor, zabavu, za stjecanje novih iskustva i kulturno bogaćenje, a različito s obzirom na dob, spol, zanimanje, stupanj interesa, ciljeve i njegove mogućnosti. Glavna odrednica slobodnog vremena je sloboda, dobrovoljnost i neobvezanost. Vrijeme odmora, razonode, socijalizacije i humanizacije, a jedna je i od najznačajnijih sastavnica svakodnevnog života pojedinca i grupa u suvremenom društvu. Slobodno vrijeme je područje različitih aktivnosti s bogatim odgojno-obrazovnim potencijalom i kao takav važan je čimbenik sveukupnog pedagoškog djelovanja. Odgoj mlade generacije društveni je proces u pravom i najširem smislu riječi. Stoga se društvena briga o odgoju djece i mladeži ne može zaustaviti na pragu vrtića, škole i obitelji.

2.1. SLOBODNO VRIJEME DJETETA

Djetinjstvo je specifično životno razdoblje u kojem dijete svladava osnovne vještine pokreta i ima mnogo energije koja mu omogućuje da ih usavrši. Za djecu je izuzetno važno omogućiti im bezbrižnost, igru i kretanje od najranije dobi. Kretanje im je potrebno zbog opuštanja, poboljšanja koncentracije, te oslobađanja od napetosti i agresije. Sve je više djece koja imaju teškoće jer nemaju dovoljno snage i ustrajnosti za svakodnevne kretnje. „Predškolske godine su još uvijek najpovoljnije vrijeme za otklanjanje zastoja u razvoju tamo gdje je taj zastoj nastao, a i u tom otklanjanju računamo na dječje vlastite slobodne aktivnosti, pored onog što će se usmjeravati i van njega planirati.“ (Došen – Dobud, 1982: 11). Slobodno vrijeme traži svoj sadržaj, te odrasli trebaju osposobiti dijete da ga umije planirati i programirati vlastitim sadržajima i prema svojim mogućnostima i interesima. Slobodno vrijeme je ono vrijeme koje preostaje nakon izvršenih svih obveza. Najčešće se provodi u stvaralačkim, sportskim i hobi-aktivnostima. Dijete je oslobođeno svake obveze i prinude i može stvarati prema pokazanim željama i interesima. Ono se može nesmetano izražavati u slikarstvu i ručnom radu, glazbi, sportu, igri i to pomoću različitih sredstava i tehnika, navode autori Stevanović D. i Stevanović M. (2004).

To je vrijeme u toku dana u kojem se isprepliću brojni i raznovrsni utjecaji i sadržaji, pozitivni i negativni, organizirani i spontani, koji nadopunjuju sve ono što pruža vrtić i obitelj. Pozitivno utječe na fizički i mentalni razvoj, na razvoj kreativnih sposobnosti i oblikovanja pozitivnih osobina ličnosti.

Autorica Slunjski (2015) navodi kako istraživanja djetinjstva i razvoja djeteta unutar različitih ustanova (primjerice vrtića, škole, klubova i sportskih grupa), pokazuju kako razvoj nije nešto što postoji u djetetu, nego nešto što se događa njegovim sudjelovanjem u življenju njegove (kulturne) zajednice. Dijete predškolske dobi treba zadovoljiti temeljne ljudske potrebe za zdravim psihofizičkim rastom i razvojem, među kojima je kretanje jedna od najvažnijih potreba.

Autori Stevanović D. i Stevanović M. (2004) ističu kako su poticajna okolina, obiteljska, vrtićka i školska, bitne determinante razvijanja dječjih stvaralačkih potencijala. Takva okolina osigurava djetetu sigurnost, toplinu, oduševljenje i podršku. Pravilan izbor aktivnosti potiče originalni rad kod djece. Položaj djeteta ničim nije ograničen. Ako odrasli žele djecu naučiti da razmišljaju tada ih roditelji moraju tretirati ozbiljno još kada su mali, dati im priliku da budu odgovorni, razgovarati s njima iskreno, osigurati im privatnost i osamu te poticati na razmišljanje o važnim stvarima. Slunjski (2015) naglašava kako je bitno istaknuti da ne postoji minimalna dob djeteta da bi ga se slušalo.

Nužno je poticati djecu i roditelje da svoje slobodno vrijeme provode na kvalitetan način te da igra i različite sportske aktivnosti budu ključan segment u provođenju slobodnog vremena. Dijete predškolske dobi kreće se veći dio dana, a način na koji dijete provodi svoje slobodno vrijeme obično dolazi spontano. Rosić (2005) navodi kako se manjoj djeci treba omogućiti da veći dio slobodnog vremena provedu u igri, šetnji i sličnim aktivnostima na čistom zraku, suncu i vodi, a djeci koja imaju smisla i volje, preporučuje se bavljenje odabranim sportom u sportskim organizacijama, pod nadzorom stručnjaka.

Kako dijete raste, mijenjaju mu se interesi i zanimanje za određene igračke i igre, a prema tome mijenja se i način na koji će provesti slobodno vrijeme. Djeca predškolske dobi imaju nenadmašne stvaralačke impulse, što pokazuju raznovrsnim aktivnostima, koje su posebno izražene u igri, pokretu, glazbi, scensko-dramskoj i likovnoj kulturi, navode Stevanović D. i Stevanović M. (2004).

Autorica Slunjski (2015) spominje kako različite aktivnosti imaju različiti potencijal za svako dijete, jer djeca znanja ne stječu niti jednakim redom niti jednakom brzinom.

2.2. SLOBODNO VRIJEME U OBITELJI

„Roditeljski dom je u pravilu najprirodnija i najbliskija djetetova sredina u kojoj se ono našlo u vrijeme najveće ovisnosti o odraslima. Ovisnost i osjećaj zaštićenosti, emotivna međusobna povezanost roditelja i djece koja se rađa iz te prve djetetove nemoći, čine roditeljski dom najpogodnijom sredinom za postavljanje kamena temeljca ličnosti u razvoju.“ (Došen – Dobud, 1982: 18). Slobodno vrijeme obitelji je vrijeme u kojem članovi obitelji zajedno sudjeluju u odabranim slobodnim aktivnostima te tako razvijaju međusobno povjerenje i bliske odnose. Autori Berc i Kokorić (2012) u svome članku navode kako je slobodno vrijeme najčešće usmjereno na opuštanje i bez planova, ali kvalitetno provođenje slobodnog vremena često zahtjeva i planiranje, organizaciju te ciljano zajedničko provođenje odabranih slobodnih aktivnosti. Mnogi istraživači govore o pozitivnim ishodima kvalitetnog provođenja slobodnog vremena obitelji, te nalazi potvrđuju da sudjelovanje roditelja u slobodnom vremenu djece, kao i sudjelovanje proširene obitelji u obiteljskim događanjima ili rekreacijskim aktivnostima, povoljno djeluju na zdravi razvoj djece. Roditelji zajedničko provođenje slobodnog vremena sa svojom djecom itekako smatraju važnim, te se slažu da ono otvara mnoge mogućnosti za usvajanje zdravih stilova života i odgovarajućih pozitivnih životnih vrijednosti kod djece.

Kod obitelji s mlađom djecom roditelji i djeca češće zajednički provode slobodno vrijeme u različitim aktivnostima na otvorenom (u parku, igralištu...), u zajedničkoj igri ili posjetama (društvenim događanjima, rodbini, prijateljima). Već prethodno spomenuti autori Berc i Kokorić (2012) u svome članku iznose rezultate dosadašnjih istraživanja koji pokazuju da su obitelji s malom djecom, često opterećene većom razinom obiteljskog stresa, pojačanom usmjerenošću na brigu i skrb o djeci, izraženijim sukobom radne i obiteljske uloge, većom potrebom za emocionalnom potporom partnera te uže i šire obitelji (prema Jelušić i Maslić Seršić, 2005; Elliott, 2010). S druge strane navode, kako je upravo u ovom periodu rane razvojne dobi djece posebno važno pružiti im zdravu, poticajnu sredinu kroz kvalitetne sadržaje slobodnog vremena obitelji.

Uključenost očeva i majki u igru i aktivno bavljenje s djecom povoljno djeluje na njihove kasnije razvojne ishode, unapređuje njihove kognitivne i socijalne vještine, te značajno doprinosi manjoj pojavnosti problema u ponašanju (prema Čudina-Obradović i Obradović, 2006). Ovime se može uočiti kako je bitno raditi na edukaciji roditelja o provođenju kvalitetnog slobodnog vremena obitelji i to već od najranije razvojne dobi djece.

Prema istraživanju, provedenom u Varaždinu, cilj istraživača Sedlar i Boneta (2012), je bio saznati koje aktivnosti biraju roditelji za svoju djecu, a koje aktivnosti djeca biraju sama za sebe. Zanimala su ih pitanja vezana uz bavljenje sportom i rekreacijom te količina i vrsta kulturnih sadržaja koje konzumiraju. Roditelji su iskazali veliko nezadovoljstvo količinom svog slobodnog vremena kojeg uglavnom provode sa svojom djecom jer rade u prosjeku 9 sati dnevno. Većinom roditelji sudjeluju u organizaciji slobodnog vremena svoje djece, a poneka djeca sudjeluju i u samoiniciranim igrama ispred svojih domova, što je u manjim mjestima češće nego u velikim gradovima koji pružaju razne izvanvrtičke aktivnosti. Edukativne aktivnosti roditelji najčešće odgađaju za godine kada će njihovo dijete krenuti u osnovnu školu. Intervjuirane djevojčice predškolske dobi, na području grada Varaždina treniraju karate, plivaju i aktivne su članice vatrogasnog društva kao natjecateljice, bave se manekenstvom, plesom i ritmikom. Dječaci se pak bave plivanjem, treniraju karate i gimnastiku.

Istraživanje u jednoj briselskoj regiji o dobrobiti djece promatralo je pitanje slobodnog vremena iz perspektive obrazovanja profesionalaca i roditelja iz različitih dijelova grada. Pedagoški djelatnici su osobito naglašavali važnost uključivanja u dodatne aktivnosti djece iz socijalno depriviranih sredina. Međutim, primjetili su kako sva djeca nemaju iste mogućnosti. Mnoga djeca svoje slobodno vrijeme provode ispred televizijskih prijemnika, zatvorena u kuće tijekom vikenda, u skućenim prostorima. Drugi ekstrem su djeca iz imućnijih obitelji, čiju "hiperaktivnost" profesionalci kude jer se iscrpljuju tijekom tjedna jureći s jedne na drugu aktivnost. Upravo zato mnogi stručnjaci podsjećaju da je djeci potrebno istinski slobodno vrijeme koje im ponekad nedostaje.

Sve ovo ukazuje na trend koji je većinom sklon dodatnim sadržajima, kao mjestima raznih odgojno-obrazovnih iskustava. Ovaj trend bi mogao produbiti nejednakost među djecom s obzirom na to da mnoga od njih nemaju pristup izvanvrtičkim aktivnostima, bilo zbog odabira roditelja ili nedostatka novčanih sredstava u kućanstvu.

3. IZVANVRTIĆKE SLOBODNE AKTIVNOSTI

Svake jeseni pri polasku djeteta u dječji vrtić velik broj roditelja razmišlja i muče ga pitanja što činiti i kako organizirati slobodno vrijeme djeteta, te kako odabrati najbolju aktivnost za svoje dijete. Činjenica je da na raspolaganju stoji veliki broj organiziranih slobodnih aktivnosti, od raznih sportova, do raznih plesova, radionica glume, glazbenih radionica itd. Autorice iz časopisa *Zdrav život*, Šimunović i Zvonarević (2008) za slobodne aktivnosti napominju kako će se najbolji odabir postići ako ispitamo djetetove interese i otkrijemo čime se ono želi baviti. Naglašavaju i da treba svakako uzeti u obzir količinu slobodnog vremena koje dijete ima na raspolaganju nakon dolaska kući iz dječjeg vrtića, te je bitno uvažavati djetetove individualne potrebe i mogućnosti. Prije izbora aktivnosti potrebno je informirati se i razmisliti o nekim objektivnim mogućnostima kao npr. koje se aktivnosti nude, kojoj su dobi i kojem spolu namijenjene, imaju li roditelji dovoljno vremena za organizaciju svih ostalih aktivnosti, narušava li odabrana aktivnost mjesečni plan i ostalih (obiteljskih) aktivnosti, kako se dijete može uključiti, postoje li neke specifičnosti važne za uključivanje. Slobodne aktivnosti djetetu pružaju provjeru vlastitih sposobnosti, otkrivanje interesa, upoznavanja sebe, drugih te okoline u kojoj se nalazi. Svakako je bitno da dijete u određenoj aktivnosti bude ustrajno, a to svakako ovisi i o roditeljskoj ustrajnosti. Prije donošenja finalne odluke važno je organizirati zajednički odlazak u neku od grupa (klubova, radionica...) kako bi dijete steklo dojam o odabranoj aktivnosti. Najvažnije je poštivati djetetov temperament, karakter, stavove i interese.

3.1. KLASIFIKACIJA SLOBODNIH AKTIVNOSTI

Autorice Šimunović i Zvonarević (2008) navode više vrsta klasifikacije slobodnih aktivnosti. Tako, na primjer, postoji klasifikacija prema mjestu gdje se slobodne aktivnosti zbivaju, po dobi i spolu, po brojčanoj strukturi ili prema vrstama samih aktivnosti: sportske, umjetničke, tehničke i sl. Najprihvatljivija klasifikacija je ona u kojoj je osnova podjele funkcija i svrha koja se veže uz pojedine aktivnosti. Polazeći od osnova funkcije: odmor, rekreacija, razvoj ličnosti, koje su međusobno povezane i jednako važne, klasifikaciju slobodnih aktivnosti čine i tri odgovarajuće skupine aktivnosti.

1. Aktivnosti koje služe običnom odmoru, bez neke posebne i naporne fizičke ili psihičke angažiranosti. Ova se skupina aktivnosti više pojavljuje kod odraslih i više je individualnog karaktera.
2. Aktivnosti rekreacije u najširem smislu te riječi, a sa zadatkom aktivnog odmora, zdrave razonode i zabave. To su raznovrsne društvene i pokretne igre, plesanje, posjećivanje sportskih priredbi, praćenje događaja preko televizije i radija, šetnje u prirodi, izleti, posjećivanja kina itd.
3. Aktivnosti koje su više namijenjene razvoju ličnosti preko različitih područja: fizičke, obrazovne, odgojne, umjetničke, tehničke, društvene i sl.

3.2. ORGANIZIRANE SLOBODNE AKTIVNOSTI

Roditelji se najčešće opredjeljuju za organizirane fizičke aktivnosti koje uključuju bavljenje nekim sportom, a i djeca su obično najzainteresiranija za takve aktivnosti. Isto tako i umjetničke aktivnosti poput slikanja, modeliranja, fotografiranja, muziciranja i sl., pružaju niz mogućnosti angažmana djeteta. Već u samoj definiciji rečeno je da je bitno obilježje slobodnih aktivnosti vlastiti izbor, slobodno prema interesima i postojećim okolnostima. I upravo ta činjenica kod djece izaziva spontanost, aktivnost i samoaktivnost, svjesnost, inicijativnost, samoizražajnost, stvaralaštvo i vedro raspoloženje. A upravo su te kvalitete vrlo jake pokretačke snage u razvoju i afirmaciji ličnosti. Na području intelektualnog razvoja i pored vrtića kao najdominantnijeg čimbenika za predškolsko dijete, slobodne aktivnosti mogu pružiti brojne poticaje. Isto tako za umjetničko obrazovanje u najširem smislu riječi stoje na raspolaganju raznovrsne aktivnosti: od literarnih, dramskih, plesnih, folklornih, glazbenih, pa sve do praćenja svih umjetničkih sadržaja i medija.

Tečajevi stranih jezika, informatike, matematike: Aktivnosti stranog jezika potiču dječju intuiciju i kreativnost, proširuju i obogaćuju osjećajno-misaoni prostor novim jezikom. U ovakve aktivnosti najpoželjnije bi bilo uključiti djecu koja imaju bogatiji rječnik od svojih vršnjaka, djecu koja lako i točno opažaju, koja vole istraživanja, koja su znatiželjna i sklona eksperimentiranju.

Likovne, glazbene i plesne grupe (umjetničke): Utječu na razvijanje vizualne kulture, stvaranje dobrog ozračja za slobodno istraživanje i poticanje individualnosti. Razvijaju i obogaćuju emocije, kreativnost i produktivnost, stvaralačke sposobnosti, razvijaju maštu, likovno, glazbeno, plesno izražavanje, potiču na istraživanje okoline eksperimentiranje stvarima i različitim materijalima. Djeca se njima uče izražavati na različite načine, uče se kulturno ophoditi i potiču svoju kreativnost, te razvijaju svoj talent. Treba usmjeriti djecu koja imaju razvijene sposobnosti kreativnosti, produktivnosti, maštovitosti, preciznog zapažanja, odnosno onu djecu koja pokazuju sklonost prema umjetničkom stvaranju i izražavanju.

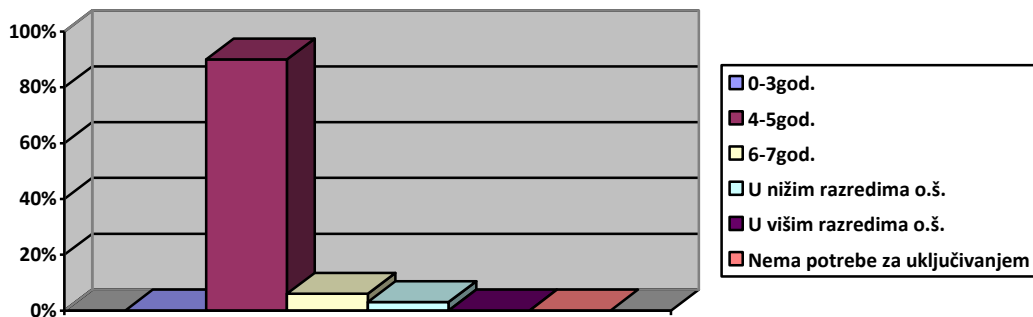
Sportske aktivnosti: One utječu na razvijanje motorike, tjelesne sposobnosti, stjecanje povjerenja u vlastite sposobnosti i na stvaranje pozitivne slike o sebi, stvaranje prijateljstava, samostalnosti, tjelesne aktivnosti, sportskom ponašanju i zdravom životu. Kod sportskih aktivnosti važno je spomenuti i to da djeca u ekipnim sportovima sudjeluju u zajedničkom ostvarivanju ciljeva, a u individualnim sportovima grade odnos prema sebi samima. Ovdje je bitno i učenje o suočavanju s porazima i pobjedama kao važnom aspekt sportskoga, ali i svakodnevnog života. Poželjno bi bilo uključiti djecu koja imaju dobro razvijenu motoriku i koordinaciju, spretnost, preciznost pokreta i višu tjelesnu energiju, brzinu, sklonost timskom radu koja je izuzetno bitna za ekipne sportove.

4. METODOLOGIJA ISTRAŽIVAČKOG RADA

Veliki problem roditelja je nedovoljna informiranost o izvanvrtićkim slobodnim aktivnostima, kao i razlozi iz kojega pojedini roditelji uključuju svoje dijete u slobodne aktivnosti. Najčešće su roditelji sami inicijatori slobodnih aktivnosti, bez razmišljanja o tome što dijete želi ili što ga zanima. Također, u današnje vrijeme većina roditelja zaboravlja važnost provođenja slobodnog vremena sa svojim djetetom u nekim kvalitetnim i edukativnim aktivnostima. Cilj ovog istraživanja je utvrditi kojim se izvanvrtićkim aktivnostima djeca predškolske dobi bave, da li su roditelji inicijatori tih aktivnosti ili sama djeca, te koliko vremena djeca provode s roditeljima. Provedena je anketa koja je konstruirana za potrebe ovoga istraživanja, sadrži 9 pitanja, od toga 6 zatvorenih, 2 otvorena i Likertove skale. Pitanjima se pokušalo doznati bave li s nekim izvanvrtićkim aktivnostima, ako da koje su to, koji su razlozi pohađanja tih aktivnosti, da li su djeca samostalno odabrala navedene aktivnosti ili su roditelji inicijatori i sl. Sudionici ovog istraživanja bili su roditelji (30 ispitanika, 24 majki, 6 očeva) predškolske djece s područja grada Osijeka.

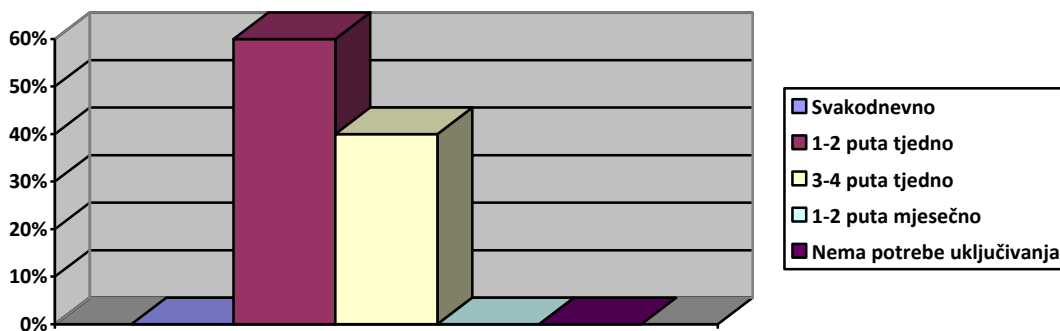
5. REZULTATI I RASPRAVA

Na temelju provedenog istraživanja u kojemu je ukupno sudjelovalo 30 roditelja, u dobi od 18 do 50 godina. 24 (80%) ispitanika je ženskog spola, a 6 (20%) je muškog spola. Niže stručne spreme je dvoje ispitanika (7%), 11-ero (37%) je srednje stručne spreme, te ih je 17 (57%) više stručne spreme. Prema istraživanju dobiveni su sljedeći rezultati koji su grafički prikazani.

Grafikon 1: Stavovi roditelja o tome kada dijete treba uključiti u neku dodatnu aktivnost (izvan vrtića/škole)

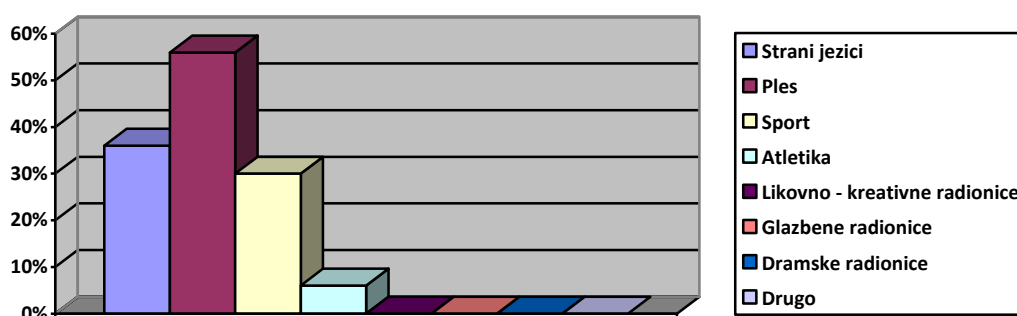
Grafikon 1 prikazuje odgovore na pitanje kada dijete treba uključiti u neku dodatnu aktivnost (izvan vrtića/škole). Iz dobivenih rezultata vidljivo je da se najviše ispitanika, njih čak 27 (90%), složilo s tvrdnjom da je u dobi 4-5 godina najbolje uključiti dijete u neku dodatnu aktivnost, a dvoje (6%) ih se složilo s odgovorom da dijete treba uključiti u dodatnu aktivnost sa 6-7 godina. S odgovorom da se dijete treba uključiti u neku dodatnu aktivnost u nižim razredima osnovne škole složio se jedan (3%) roditelj. Iz odgovora se može zaključiti da se velika većina roditelja slaže da bi se dijete u neku dodatnu aktivnost trebala uključiti sa 4-5 godina.

Grafikon 2. Stavovi roditelja o vremenu provedenom na dodatnim aktivnostima - koliko često se djeca trebaju uključivati u dodatne aktivnosti

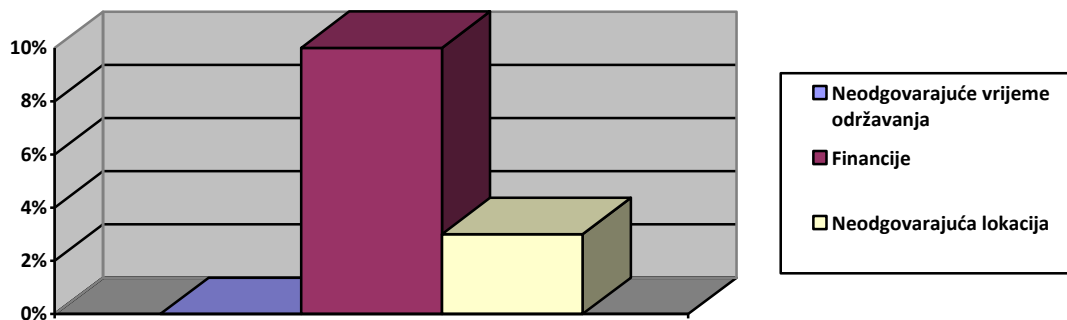
Grafikon 2 prikazuje kako se veći dio roditelja, njih 18 (60%) slaže s tvrdnjom kako bi se djeca u dodatne aktivnosti trebala uključivati jednom do dvaput tjedno, njih 12 (40%) smatra da se dijete u dodatne aktivnosti treba češće uključivati – tri do četiri puta tjedno, dok niti jedan roditelj ne misli da bi se dijete trebalo u dodatne aktivnosti uključivati svakodnevno, jednom do dvaput mjesečno ili da nema potrebe uključivanja djeteta u dodatne aktivnosti. Odgovori nam pokazuju da su roditelji svjesni važnosti da dijete ne bude previše opterećeno s izvanvrtičkim slobodnim aktivnostima.

Na pitanje: *Da li je Vaše dijete uključeno u neku slobodnu aktivnost izvan dječjeg vrtića?*, veliki se postotak roditelja, čak 86% (njih 26) izjasnilo kako je njihovo dijete uključeno u neku slobodnu aktivnost izvan vrtića. Samo njih četvero (14%) nije uključeno niti u jednu slobodnu aktivnost.

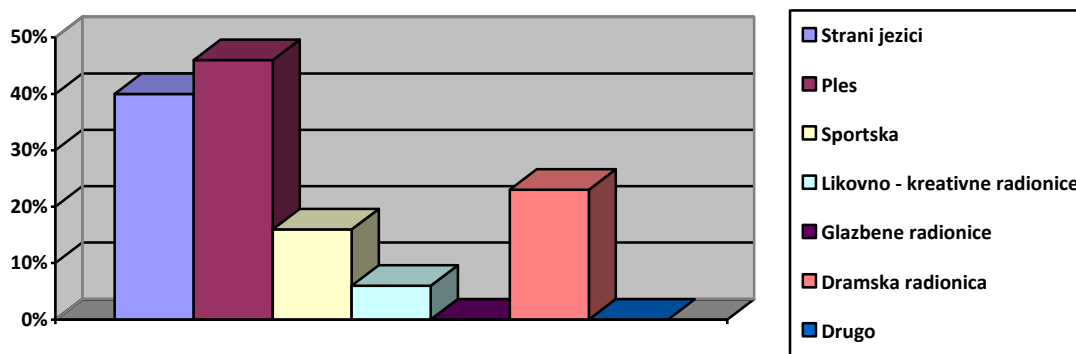
Grafikon 4. Aktivnosti koje pohađaju djeca ispitanika

Grafikon 4. prikazuje u koje su aktivnosti djeca ispitanika uključena. Najviše je zastupljen ples (17-ero djece – 56%), zatim njih 11 (36%) pohađa neki strani jezik, devetero djece (30%) se bavi sportom, dvoje (6%) se bavi atletikom, a ni jedno dijete ne pohađa likovno-kreativne, glazbene ili dramske radionice. Ovim rezultatima se vidi kako je većina djece uključena u iste aktivnosti, koje su bazirane na motoričkim, tjelesnim sposobnostima.

Grafikon 5. Razlozi zbog kojih djeca nisu uključena u dodatne aktivnosti

Prema grafikonu 5. možemo vidjeti koji su razlozi zbog kojih neka djeca ne pohađaju niti jednu dodatnu aktivnost izvan vrtića. Troje (10%) roditelja se izjasnilo kako su financije razlog ne pohađanja djeteta na neku dodatnu aktivnost, dok je jedan (3%) roditelj naveo neodgovarajuću lokaciju održavanja dodatnih aktivnosti kao razlog. Neodgovarajuće vrijeme nikome od roditelja nije predstavljao problem.

Grafikon 6. Aktivnosti kojima se djeca bave u sklopu dječjeg vrtića

Grafikon 6. prikazuje u koje su radionice uključena djeca u sklopu dječjeg vrtića. U strane jezike je uključeno 12-ero djece (40%), na ples ide 14-ero djece (46%), na sport ide petero djece (16%), likovno-kreativne radionice pohađa dvoje djece (6%), glazbene radionice ne pohađa nitko, a na dramske radionice ide sedmero djece (23%). Neka djeca su čak uključena u nekoliko aktivnosti. Njih četvero pohađa čak tri aktivnosti u sklopu vrtića, a njih sedmero ide na dvije aktivnosti. Petero djece od ispitanika ne pohađa niti jednu dodatnu aktivnost u vrtiću.

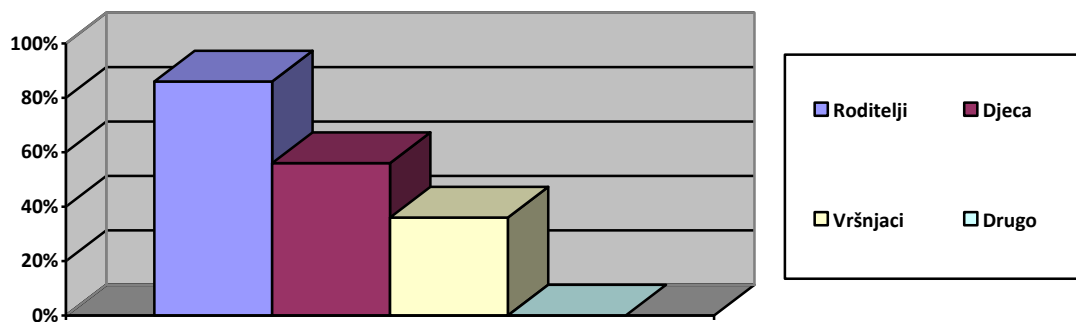

Tablica 1. Slaganje roditelja

TVRDNJE	Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Djelomično se slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem
Uključivanje djeteta u neku slobodnu aktivnost pospješuje njegov cjelokupni razvoj.	0%	0%	0%	57%	43%
Važno je da dijete sudjeluje u aktivnostima zato što to želi, a ne samo zato što je to dobro za njegov razvoj.	0%	7%	53%	23%	17%
Uočavam razlike između djece koja se izvan vrtića bave nekim aktivnostima i djece koja se ne bave nikakvim aktivnostima.	0%	27%	23%	20%	30%
Preveliki broj slobodnih aktivnosti onemogućuje djetetu da se zadubljuje u svaku od njih, te može imati poteškoće u savladavanju svih zahtjeva koji su postavljeni pred njega.	0%	13%	20%	30%	37%
Dijete mora imati vremena za opuštanje, nestrukturiranu igru, istraživanje, boravak s obitelji, vrijeme za čitanje ili da mu se čita, vrijeme da se druži s prijateljima.	0%	0%	0%	23%	77%

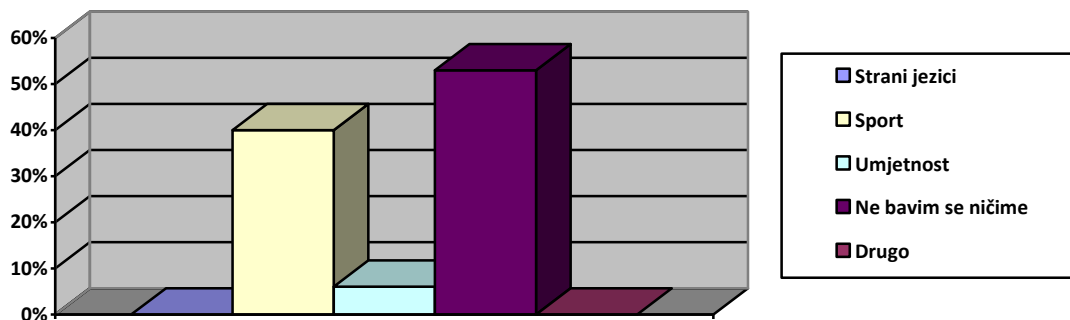
U tablici 1. je prikazano koliko se roditelja slaže s tvrdnjama vezanim za slobodne aktivnosti djece predškolske dobi. Iz dobivenih rezultat vidljivo je kako se 17 roditelja (57%) slaže s tvrdnjom Uključivanje djeteta u neku slobodnu aktivnost pospješuje njegov cjelokupni razvoj, a u potpunosti se slaže 13 roditelja (43%). Tvrdnja Važno je da dijete sudjeluje u aktivnostima zato što to želi, a ne samo zato što je to dobro za njegov razvoj, ne slaže se dvoje roditelja (7%), djelomično se slaže 16 roditelja (53%), slaže se sedam roditelja (23%), te se u potpunosti slaže petero roditelja (17%). Nadalje, tvrdnja Uočavam razlike između djece koja se izvan vrtića bave nekim aktivnostima i djece koja se ne bave nikakvim aktivnostima, ne slaže se osmero roditelja (27%), djelomično se slaže sedmero roditelja (23%), slaže se šestero roditelja (20%), te se u potpunosti slaže devetero roditelja (30%).

Preveliki broj slobodnih aktivnosti onemogućuje djetetu da se zadubljuje u svaku od njih, te može imati poteškoće u savladavanju svih zahtjeva koji su postavljeni pred njega, ne slaže se četvero roditelja (13%), djelomično se slaže šestero roditelja (20%), slaže se devetero roditelja (30%), a u potpunosti se slaže 11-ero roditelja (37%). Sa zadnjom tvrdnjom koja glasi: Dijete mora imati vremena za opuštanje, nestrukturiranu igru, istraživanje, boravak s obitelji, vrijeme za čitanje ili da mu se čita, vrijeme da se druži s prijateljima, slaže se sedmero roditelja (23%), a u potpunosti se slaže čak 23 roditelja (77%).

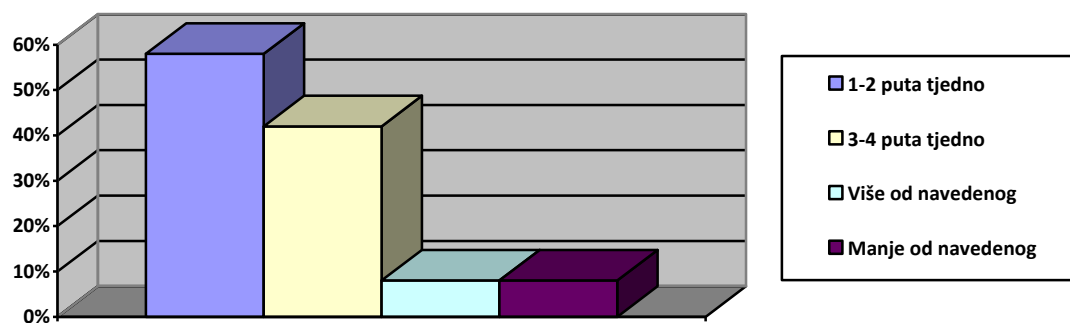
Grafikon 7: Mišljenje roditelja o tome tko ima najveći utjecaj na odabir slobodne aktivnosti djeteta

Iz prikazanog grafikona broj 7 možemo vidjeti da velika većina roditelja smatra kako su upravo oni ti koji imaju najveći utjecaj na odabir slobodne aktivnosti za svoje dijete, čak njih 26 (86%). 17-ero roditelja (56%) smatra kako sama djeca imaju najveći utjecaj na odabir slobodne aktivnosti. I 11-ero roditelja (36%) smatra da vršnjaci ipak imaju najveći utjecaj na odabir neke slobodne aktivnosti. Nekolicina roditelja s više tvrdnji, što znači da smatraju kako na odabir slobodne aktivnosti utječe više osoba, bilo roditelji i vršnjaci, ili roditelji i samo dijete, ili dijete i vršnjaci.

Grafikon 8: Slobodne aktivnosti kojima se roditelji bave

Iz grafikona 8. možemo vidjeti kako se većina roditelja (16 – 53%) ne bavi nikakvom slobodnom aktivnošću. Ostali koji se nečime bave uglavnom je sportskog, rekreativnog tipa (nogomet, plivanje, fitness, teretana..) i njih je 12 (40%), te se samo dvoje roditelja bavi s umjetnosti (glazba). Prema ovim rezultatima može se zaključiti da se većina roditelja ne stigne baviti s nekim slobodnim aktivnostima ili jednostavno ne razmišljaju o sebi, jer rezultati o aktivnostima djece pokazuju skroz drukčiju situaciju. Ipak, postoji i veliki broj roditelja koji odvoje vrijeme za sebe i svoje slobodne aktivnosti. Kod djece uglavnom prevladavaju ples, strani jezici i sport, dok je roditeljima uglavnom sport najčešća aktivnost.

Grafikon 9: Vrijeme koje roditelji provedu u slobodnim aktivnostima

Iz prikazanog grafikona 9. možemo vidjeti kako od roditelja koji se bave slobodnim aktivnostima njih sedmero (58%) odlazi jednom do dvaput tjedno na aktivnost, njih pet (41%) na aktivnost odlazi tri do četiri puta tjedno, te jedan roditelj (6%) na aktivnost ide više od navedenog, a jedan (6%) manje od navedenog.

6. ZAKLJUČAK

Roditelji se često susreću s brojnim ponudama slobodnih i kraćih aktivnosti, ali ne znaju koliko toga je zapravo dovoljno i kada se zaustaviti. Nesigurna i povučena djeca, kao i ona nižeg samopouzdanja sklonija su procjenjivanju svojih vrijednosti kroz uspjeh u tim aktivnostima, a djecu koja uspješno savladavaju zadatke i imaju puno slobodnog vremena, pa se ne miču od računala ili televizora, treba zainteresirati nečim kreativnim, poticajnim i korisnim kako bi svoje slobodno vrijeme provodila što kvalitetnije. Važno je imati na umu da se između toliko zahtjeva za najboljom edukacijom, bavljenja sportom, savladavanja raznih vještina, negdje ne izgubi osnovni zahtjev djetinjstva – obiteljski život. Raštrkani po raznim aktivnostima, članovi obitelji rijetko se vide, vrlo su rijetki zajednički obroci, automobili postaju mjesta druženja i gubi se vrijeme za obiteljsku povezanost. Uglavnom, važna je ravnomjernost i balans između organiziranih i neorganiziranih aktivnosti, između života u i van obitelji. Broj slobodnih aktivnosti ovisi o dobi djeteta, njegovim talentima, ali i emocionalnoj, fizičkoj i intelektualnoj zrelosti, željama i obiteljskim prilikama. Bitno je da roditelji imaju na umu kako dobar odabir aktivnosti bitno utječe na tjelesni, intelektualni, sociološki i emocionalni razvoj. Iz provedenog istraživanja može se zaključiti kako su roditelji svjesni važnosti slobodnih aktivnosti, tj. da one pozitivno utječu na dijete, ali su također svjesni da dijete ne treba preopteretiti s previše aktivnosti, već mu treba prepustiti slobodan izbor uz maksimalnu potporu. Prevelika opterećenost djeteta slobodnim aktivnostima može se negativno odraziti na njegov fizički i mentalni status. I svakako trebati imati na umu da uz organizirane aktivnosti slobodnog vremena dijete treba imati vremena i za samostalne nestrukturirane aktivnosti. I roditelji svakako trebaju imati slobodnog vremena za sebe, ali u mnoštvu aktivnosti ne smiju zaboraviti na svoju obitelj, te trebaju planirati što više zajedničkih aktivnosti sa svojom djecom.

7. LITERATURA

1. Amerijckx, G. (2013), Slobodno vrijeme i oslobođeno vrijeme, *Djeca u Europi : zajednička publikacija mreže europskih časopisa*, Vol.5 No.10 Listopad 2013., str. 18. Pribavljeno 22.5.2017., sa http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=213893
2. Arbunić A. (2004), Roditelji i slobodno vrijeme djece, *Pedagogijska istraživanja*, Vol.1 No.2 Prosinac 2004., str. 221-229. Pribavljeno 27.5.2017., sa http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=205482
3. Berc, G., Kokorić, S.B. (2013), Slobodno vrijeme obitelji kao čimbenik obiteljske kohezivnosti i zadovoljstva obiteljskim životom, *Kriminologija & socijalna integracija: časopis za kriminologiju, penologiju i poremećaje u ponašanju*, Vol.20 No.2 Ožujak 2013., str. 15-27. Pribavljeno 27.5.2017., sa http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=145666
4. Janković V. (1973) Slobodno vrijeme u suvremenoj pedagoškoj teoriji i praksi. Zagreb: Pedagoško-književni zbor
5. Mlinarević V. i Brust-Nemet M. (2012) Izvannastavne aktivnosti u školskom kurikulumu. Osijek: Sveučilište J.J. Strossmayera, Učiteljski fakultet u Osijeku
6. Rosić V. (2005) Slobodno vrijeme – slobodne aktivnosti: Priručnik za uspješno organiziranje i vođenje. Rijeka: Žagar
7. Sedlar A., Boneta Ž. (2012), Obiteljsko slobodno vrijeme, *Dijete, vrtić, obitelj : Časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima*, Vol.18 No.70 Prosinac 2012. str. 14-15. Pribavljeno 5.6.2017., sa http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=182835
8. Slunjski E. i sur. (2015) Izvan okvira. Kvalitativni iskoraci u shvaćanju i oblikovanju predškolskog kurikuluma. Zagreb: Element
9. Stevanović M., Stevanović D. (2004) Predškolsko dijete za budućnost. Varaždinske toplice: Tonimir
10. Šimunović, D., Njegovan-Zvonarević, T. (2008), Kako djeci organizirati slobodne aktivnosti, *Zdrav život*, br. 68, str.62-66. Sveta Nedjelja: Medical intertrade

8. PRILOZI

ANKETA

Poštovani, ova je anketa anonimna, a dobiveni će se rezultati koristiti u svrhu pisanja završnog rada iz Integriranog predškolskog kurikulumu. Pitanja se odnose na izvanvrtičke „slobodne“ aktivnosti. Vaša pomoć mi je od velikog značaja. Unaprijed se zahvaljujem na suradnji i odgovorima.

Hana Per

Spol: M Ž

Dob: a) 18 – 30   b) 31 – 40   c) 41 – 50   d) 51 i više

Koja je Vaša stručna sprema? _____

Koliko imate djece?

a) Jedno   b) dvoje   c) troje   d) četvero i više

Koliko su stara Vaša djeca? (navedite) _____

1. Prema Vašem mišljenju, kada dijete treba uključiti u neku dodatnu aktivnost (izvan vrtića/škole)?

- a) 0 – 3 godine
- b) 4 - 5 godina
- c) 6 - 7 godina
- d) U nižim razredima osnovne škole (1.- 4. razred)
- e) U višim razredima osnovne škole (5.- 8. razred)
- f) Nema potrebe uključivanja djeteta u dodatne aktivnosti

2. Prema Vašem mišljenju koliko često se djeca trebaju uključivati u dodatne aktivnosti?

- a) Svakodnevno
- b) 1-2 puta tjedno
- c) 3-4 puta tjedno
- d) 1-2 puta mjesečno
- e) Nema potrebe uključivanja djeteta u dodatne aktivnosti

3. Da li je vaše dijete uključeno u neku slobodno aktivnost izvan dječjeg vrtića ?

DA   NE

4. Ako da, u koju od navedenih aktivnosti je Vaše dijete uključeno izvan dječjeg vrtića?

- a) Strani jezici
- b) Ples
- c) Sport (nogomet, rukomet, plivanje...)
- d) Atletika
- e) Likovno - kreativne radionice
- f) Glazbene radionice
- g) Dramske radionice
- h) Drugo (navedite) _____

5. Ako ne, koji su razlozi ?

- a) Neodgovarajuće vrijeme održavanja
- b) Financije
- c) Neodgovarajuća lokacija
- d) _____

6. Da li je vaše djetetu uključeno u neku od dodatnih radionica koje se odvijaju u dječjem vrtiću ?

- a) Strani jezici
- b) Ples
- c) Sportska
- e) Likovno - kreativne radionice
- f) Glazbene radionice
- g) Dramska radionica
- h) Drugo (navedite) _____

7. Navedite svoje slaganje s navedenim tvrdnjama na skali od 1 do 5. (1 – uopće se ne slažem, 2 – ne slažem se, 3 – djelomično se slažem, 4 – slažem se, 5 – u potpunosti se slažem)

	Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Djelomično se slažem	Slažem se	U potpunosti se slažem
Uključivanje djeteta u neku slobodnu aktivnost pospješuje njegov cjelokupni razvoj.	1	2	3	4	5
Važno je da dijete sudjeluje u aktivnostima zato što to želi, a ne samo zato što je to dobro za njegov razvoj.	1	2	3	4	5
Uočavam razlike između djece koja se izvan vrtića bave nekim aktivnostima i djece koja se ne bave nikakvim aktivnostima.	1	2	3	4	5
Preveliki broj slobodnih aktivnosti onemogućuje djetetu da se zadubljuje u svaku od njih, te može imati poteškoće u savladavanju svih zahtjeva koji su postavljeni pred njega.	1	2	3	4	5
Dijete mora imati vremena za opuštanje, nestrukturiranu igru, istraživanje, boravak s obitelji, vrijeme za čitanje ili da mu se čita, vrijeme da se druži s prijateljima.	1	2	3	4	5

8. Smatram da na uključivanje i odabir neke slobodne aktivnosti najveći utjecaj imaju:

- a) Roditelji
- b) Djeca
- c) Vršnjaci
- d) Drugo (navedite) _____

9. Da li se Vi bavite nekom slobodnom aktivnošću? Ako da, navedite kojom.

---

10. Koliko često se bavite slobodnom aktivnošću?
